

Katsaus viestinnän tutkimuksen kirjavaan kenttään

Viestintäalan kansainvälinen järjestö-kenttä on kirjava kuin itse elämä. Jotta siitä saisi edes summittaista selvää, on syytä ensin tehdä kaksi erottelua: tieteellinen vs. ei-tieteellinen ja kansainvälinen vs. kansallinen.

Tieteellisyshorisontista erottuu kolmenlaisia järjestöjä: (1) varsinaisia tieteellisiä tutkijayhdistyksiä, (2) tieteellisiä ammatillisia järjestöjä ja (3) ammatillis-toiminnallisia-aatteellisia järjestöjä. Rajat ovat tietysti liukuvia, mutta esimerkiksi Suomessa luokittelisin Tiedotusopillisen yhdistyksen TOY:n ryhmään 1, Viestinnän tutkimuksen seuran ryhmään 2 ja Sanomalehtien liiton ryhmään 3. Vastavasti kansainväliseltä kentältä voi poimia IAMCR:n ryhmään 1, IIC:n ryhmään 2 ja vaikkapa Euroopan yleisradioliiton EBU:n ryhmään 3 (IAMCR:n ja IIC:n kuvaukset ovat ohessa).

Kansainvälisyshorisontista erottuu myös kolme perustyyppiä: (a) varsinaiset maailmanjärjestöt joilla on jäseniä kohtuullisen runsaasti ja tasaisesti eri maanosissa, (b) alueelliset järjestöt joiden jäsenpohja on tietyssä maanosassa tai sellaiset järjestöt jotka kielen, uskonnon tms. tekijän perusteella ovat luonteeltaan ei-universaalisia sekä (c) kansalliset järjestöt joiden jäsenkunta rajoittuu pääsääntöisesti yhteen maahan. Tyyppiä a edustavat edellä mainituista sekä IAMCR että IIC, tyyppiä b taas EBU ja tyyppiä c puolestaan kaikki kolme edellämainittua suomalaista järjestöä. Muita esimerkkejä tyyppistä a ovat sosiologien maailmanjärjestö International Sociological Association (ISA) ja mielipidetutkijoiden maailmanjärjestö World Associati-

on for Public Opinion Research (WAPOR). Tyyppiä b taas edustavat sellaiset järjestöt kuin World — brittiläisen kansainyhteisön journalisti- ja viestintäkouluttajien liitto tai World Association for Christian Communication (WACC). Myös International Communication Association ICA kuuluu tyyppiin b — eikä sitä siis voi pitää varsinaisena maailmanjärjestönä — koska sen jäsenkunnasta 90 prosenttia on Pohjois-Amerikasta ja loputkin pääasiassa läntisistä teollisuusmaista.

Yhdistelmän 1-a ehdot täyttää kiistatta ja kautta koko joukkoviestinnän tutkimuksen kentän vain yksi järjestö: IAMCR. Lisäksi tietyt tutkimuslohkon osalta mallia 1-a ovat sellaiset tieteelliset maailmanjärjestöt kuin edellä mainittu ISA, politiikan tutkijoiden maailmanjärjestö International Political Science Association (IPSA) ja rauhantutkijoiden maailmanjärjestö International Peace Research Association (IPRA) — niillä kaikilla on jaostonsa myös viestinnän tutkijoita varten.

Yhdistelmää 1-b eli 'regionaalisia' tieteellisiä järjestöjä edustavat edellä mainitun ICA:n lisäksi mm. seuraavat:

— Association for Education in Journalism and Mass Communication (AEJMC), Pohjois-Amerikan akateemisten journalistikouluttajien järjestö, joka julkaisee mm. alan vanhimpiin kuuluvaa tieteellistä aikakauslehteä *Journalism Quarterly*

— African Council on Communication Education (ACCE), koko Afrikan mantereeseen kattava alan tutkijoiden ja kouluttajien järjestö, joka julkaisee Nairobiissa

mm. tieteellistä aikakauslehteä *Africa Media Review*

— Asian Mass Communication Information Research and Information Centre (AMIC), Aasian ja Tyynen meren kattava tutkimus- ja koulutusjärjestö, joka julkaisee Singaporessa mm. aikakauslehteä *Media Asia*

— Federación Latinoamericana de Asociaciones de Facultades de Comunicación Social (FELAFACS), latinalaisen Amerikan sadat 'sosiaalisen kommunikaation' korkeakoulutasoiset laitokset yhdistävä federaatio, joka julkaisee Limassa aikakauslehteä *Dia Logos*.

Tähän alueellisten järjestöjen joukkoon voitaneen piakkoin lisätä Euroopan (joukko)viestinnän tutkijoiden järjestö — todennäköisesti IAMCR:n eurooppalaisena jaostona — jollaista jo parin vuoden ajan on puuhattu ja joka on tarkoitus perustaa Dublinissa kesäkuussa 1993 pidettävässä IAMCR:n konferenssissa.

Oma lukunsa on 1991 perustettu International Federation of Communication Associations (IFCA), jonka tarkoituksena on parantaa viestinnän tutkimusta koskevaa tietämystä eri maiden välillä mm. julkaisemalla alan aikakauslehtien sisällysluetteloita meikäläisen Nordicom *Sisällöt*-julkaisun tapaan (*INDICATOR contents*). Federaation perustajat (erityisesti Klaus Krippendorff USA:sta) katsoivat, että olemassaolevat IAMCR ja ICA eivät vastaa siihen haasteeseen, jonka tutkimustiedon kansainvälinen vaihtonkykyinen asettaa. Toistaiseksi IFCA:an on liittynyt jäseneksi kansallisia järjestöjä vain kahdeksasta maasta, niiden joukossa Viestinnän tutkimuksen seura Suo-

mesta. ICA ja muut USA-vetoiset järjestöt ovat pysytelleet federaation ulkopuolella. IAMCR puolestaan vierastaa uutta tulokasta koska se merkitsee jälleen eri kanavaa jo ennestään hajanaisella kansainvälisen vaihdon kentällä.

IAMCR — konservatiivisuudesta tieteelliseen pluralismiin

International Association for Mass Communication Research — Association Internationale des Études et Recherches sur l'Information (IAMCR/AIERI) perustettiin Pariisissa loppuvuodesta 1957. Kummina oli Unesco ja perustajien kärkeä ryhmä eurooppalaisia ja yhdysvaltalaisia tiedotusopin professoreja, joukon jatkeena mm. kaksi journalistien kansainvälistä ammattijärjestöä (IOJ ja IFJ). Ensimmäiseksi presidentiksi valittiin Sorbonnen yliopiston viestintäoikeuden professori ja Ranskan lehdistötutkimusinstituutin johtaja Ferdinand Terrou, jota seurasi USA:n journalistiikan klassikoihin luettava Raymond Nixon Minnesotan yliopistosta.

IAMCR:ssä oli mukana alun perin myös joukko itäisen Euroopan tutkijoita mm. Puolasta ja Tšekkoslovakiasta, mikä osoittaa kuinka tiedotusala kytettiin jo varhain ylittämään kylmän sodan rajoja. Sen sijaan kehitysmaat loistivat 1950-luvulla poissaolollaan tiedotustutkimuksen kansainväliseltä kentältä kuten myös alkuvaiheen IAMCR:stä.

Mutta vielä enemmän kuin ns. idän ja lännen välistä liennyttä IAMCR:n perustaminen 1950-luvun puolen välin jälkeen kuvastaa viestinnän tutkimuksen ja opetuksen vakiintumista korkeakoulutasolla. Jo vuosikymmeniä olivat toimittajat, kustantajat ja yleisradiolaitokset vaikuttaneet kansainvälisellä kentällä omien ei-valtiollisten järjestöjensä (non-governmental organizations, NGOs) kautta, mutta vasta nyt niiden rinnalle ilmestyi Unescon NGO-rekisteriin nimenomaan akateeminen tiedotusalan yhteisö. Tämä

tapahtui samaan aikaan kun Unescon tuella käynnistyivät alan opettajille ja tutkijoille tarkoitetut seminaarit Strassburgin yliopistossa. Niille osallistui ensimmäisten joukossa suomalainen aika-kauslehtiaktivisti Osmo Mäkeläinen, joka myös ensimmäisenä suomalaisena liittyi IAMCR:ään.

Varsinaisesti suomalaiset tiedotustutkijat tulivat mukaan IAMCR:ään 1966, jolloin järjestön joka toinen vuosi pidettävä konferenssi oli Jugoslavian Herzegovinassa. Kutsu tuli jostain syystä Yleisradioon, ja kun siellä oli juuri aloitettu laaja tiedotustutkimusohjelma maamme yliopistojen kanssa, katsoi pääjohtaja Eino S Repo aiheelliseksi käyttää 'lisenssimaksajien varoja' siihen, että konferenssiin matkustivat professorit Yrjö Litunen ja Raino Vehmas sekä assistentti Kaarle Nordenstreng silloisesta Yhteiskunnallisesta korkeakoulusta. Lisäksi konferenssiin osallistui saman kutsun perusteella Suomen työnantajain keskusliiton suhdetoiminta-asiamies Osmo A Wiio. Tuossa konferenssissa alkoi suomalaisten ura IAMCR:n johjoelimsä: Vehmas valittiin järjestön neuvoston jäseneksi.

Vuoden 1966 konferenssi oli suomalaisille juuri sellainen kohtaamispaikka jollaiseksi IAMCR oli tarkoitettu: siellä solmittiin suhteet mm. George Gerbneriin (unkarilaissyntyiseen alan 'klassikkoon' joka aloitti uransa Theodore Adornon assistenttina ja jonka nykytuotannosta on näyte tässä numerossa), Alex Edelsteiniin ja Herbert Schilleriin USA:sta sekä Yassen Zassourskyyn Neuvostoliitosta. Kosketuspinta laajeni IAMCR:n välityksellä sittemmin myös moniin eurooppalaisiin tutkijoihin, mm. Denis McQuailiin (joka kutsuttiin Tampereelle syyslukukaudeksi 1972 hoitamaan tiedotusopin apulaisprofessorin virkaa) ja Elisabeth Noelle-Neumannin. Kontaktit syntyivät yleensä järjestön konferensseissa, joista suomalaiset olivat joukolla mukana Leipzigissa 1974, Leicesterissä 1976, Varsovassa 1978, Pariisissa 1982, Prahassa 1984, Delhissä 1986,

Barcelonassa 1988, Bledissä 1990 ja viikoksi Sao Paulossa 1992.

IAMCR:n avaus kehitysmaihin alkoi 1972 Buenos Airesissa. Tähän pitkän ja kalliin matkan päässä pidettyyn konferenssiin ei minun lisäksi osallistunut muita suomalaisia (oman matkani maksoi Unesco jonka kansainvälisen tutkimusohjelman paneeliin silloin kuului). Tuossa konferenssissa IAMCR:n presidentiksi tuli sveitsiläisen sanomalehdenkustantajan ja dosenin Jacques Bourquinin jälkeen James Halloran, irlantilais-syntyinen aikuiskasvatustutkija joka 1960-luvun lopulla oli saanut johdettavakseen Leicesterin yliopistoon perustetun joukkotiedotuksen tutkimuskeskuksen. Halloranin rinnalle valittiin joukko varapresidenttejä — minä yhtenä aktiivisimmista. Oma mandaattini oli aluksi kehitysmaiden sisäänajo (vastasin Leipzigin konferenssissa ohjelman tästä puolesta) ja sittemmin journalistikoulutuksen kysymykset (tulini 1970-luvun lopulla ammattikoulutusjaoston varapuheenjohtajaksi ja vuosikymmentä myöhemmin sen puheenjohtajaksi).

Halloranin aika IAMCR:ssä päättyi 1990. Järjestön kasvu kaikissa 'kolmessa maailmassa' oli tuohon mennessä merkittävä, mutta vielä merkittävämpää oli itse viestinnän ja sen tutkimuksen kasvu maailmassa. 1980-luvun mittaan kävi selväksi ettei presidenttikeskäinen 'perheyryitys' enää soveltunut nykyaikaan ja että järjestön oli tarpeen desentralisoida itsensä painottamalla toisaalta eri aihepiireihin keskittyvien jaostojen toimintaa ja toisaalta yhteistyötä eri maanosissa toimivien regionaalisten sisärjestöjen kanssa.

Halloran — jonka minä ja muut edistysmielisinä pidetyt voimat nostimme 1970-luvun alussa järjestön johtoon ja jonka Tampereen yliopisto vielä vihki kunniatohtoriksi 1975 — pitäytyi kuitenkin entiseen menoon ja vieraantumisoireet erityisesti nuoremman tutkijapolven keskuudessa lisääntyivät. Oma Tiedotusopillinen yhdistyksemme sai kunnian olla ensimmäinen taho, joka vi-

rallisesti esitti Barcelonan konferenssin edellä, että presidentiksi on syytä valita joku muu kuin entinen uudestaan. Historian ironiaa on siinä, että TOY:n puheenjohtaja Taisto Hujanen ojensi tämän kannanoton Halloranille Tampereella ja vielä UKK-Instituutissa (missä IAMCR:n johtokunta piti kokoustaan). TOY heitti esiin kaksi ehdokasta uudeksi presidentiksi: Cees Hamelinkin ja Hamid Mowlanan — viisaasti tehty koska kumpikin vuorollaan sittemmin valittiin tuohon tehtävään.

IAMCR:n 35-vuotisessa historiassa voidaan erottaa kolme vaihetta: (1) vanhojen konservatiivisten miesten klubi, (2) nuorten radikaalien invaasio, ja (3) ekumeeninen pluralismi.

Toisessa vaiheessa IAMCR:ään tulivat mukaan samat piirteet jotka tunnetaan kansallisista historioista 1960-luvun lopulta lähtien: yhteiskunnallinen painotus, kolmas maailma, marxilaisuus... Tämä ilmeni mm. siten, että ruotsalaisten, englantilaisten ja yhdysvaltalaisen nuorten tutkijoiden aloitteesta järjestöön syntyi 'poliittisen taloustieteen' harrastajia varten ensin työryhmä ja myöhemmin oma jaostonsa; samoin etabloitiin nais-tutkimus hiukan myöhemmin. 1970-luvun IAMCR:lle oli tyypillistä, että konferenssien pääalustajina esiintyivät sellaiset nimet kuin Johan Galtung ja Stuart Hall. Mutta näiden rinnalla olivat kuvassa mukana Elisabeth Noelle-Neumann, Ithiel de Sola Pool ja monet muut konservatiivisina tunnetut tutkijat. Vaikka IAMCR sai tässä vaiheessa joillakin tahoilla osakseen 'poliittisuuden' ja 'vasemmistolaisuuden' leiman, pysyi järjestön jäsenpohja ja luottamushenkilöstö koko ajan varsin monipuolisena — väittäisin että moniarvoisempina kuin minkään muun viestintäalan kansainvälisen tai alueellisen järjestön laita tuohon aikaan oli.

Kolmas, 'ekumeenisuuden' vaihe saavutettiin 1980-luvun mittaen kun jäsenkunta — runsaat 2000 noin 70 maassa — oli kasvanut kaikkien geopolitiittisten ja koulukuntahegemonioiden tavoittamattomiin ja kun yleisesti ymmärrettiin ettei järjestöä pidä kehittää vallankäytön inst-

rumenttina vaan tieteellisten intressien kohtauspaikkana. Tällöin ei kysytä, kenen sallitaan käyttää järjestöä hyväkseen, vaan kysymys on siitä miten järjestö ylipäätään toimii erilaisten tieteellisten yhteyksien välittäjänä ja viime kädessä tutkimuksen edistäjänä.

Vaikka IAMCR on nyt kolmannessa kehitysvaiheessaan nostettu Unescon NGO-luokituksen mukaiseen A-sarjaan (ks. raporttiani *Tiedotustutkimuksen* numerossa 3/91), on se vielä monessa suhteessa heikko järjestö. Sillä ei esimerkiksi ole omaa aikakauslehteään — tosin *Gazette* aikanaan perustettiin juuri IAMCR:n jornaaliksi mutta sittemmin hollantilaiset vetivät julkaisun omakseen. IAMCR:llä ei myöskään ole suurta tietopankkia alan tutkijoista ja laitoksista — tosin Unescon COMNET:iä on kaavailtu luovutettavaksi järjestön hoitoon. Sen keskuustoimisto Amsterdammassa on kahden yksión kokoinen ja henkilökunta yhden maksetun ja yhden vapaaehtoisen varassa — tosin eri jaostojen yliopistolaitoksiin tukeutuvista toimistoista muodostuu jo huomattava verkosto, puhumatta-kaan siitä kontaktipinnan laajenuksesta mitä maailmanjärjestölle merkitsevät alueelliset assosiaatiojäsenerit (ACCE, AMIC ym.).

IAMCR:n jaostot ('sektiot') ovat nykyisin seuraavat:

- communication technology and policy (puheenjohtaja Robin Mansell, Iso-Britannia)
- documentation and information systems (Yvonne Mignot Lefebvre, Ranska)
- gender and communication (Madlene Kleberg, Ruotsi)
- history (Mary Mander, USA)
- international communication (Howard Frederick, USA)
- law (Wolfgang Kleinwächter, Saksa)
- local radio and tv (Ole Prehn, Tanska)
- media education research (Birgitte Tuftte, Tanska)
- political communication research (David Paletz, USA)
- political economy (Vincent Mosco, Kanada)

— professional education (Kaarle Nordenstreng, Suomi)

— sociology/social psychology (Wolfgang Donsbach, Saksa)

Järjestön 'kansainvälinen neuvosto' koostuu jaostojen puheenjohtajista ja 30 muusta eri maanosia ja tieteenaloja edustavasta yleiskokouksen valitsemasta jäsenestä. Johtokunnan muodostavat istuva presidentti (Hamelink), seuraava presidentti (Mowlana), pääsihteeri (Robin Cheesman Tanskasta), varapääsihteeri (Slavko Splichal Sloveniasta) sekä viisi varapresidenttiä (Kwame Bofoa Keniasta, Francois Hutin Ranskasta, Olga Linné Iso-Britanniasta, Jose Marques de Melo Brasiliasta ja Annie Méar Kanadasta).

IAMCR:n jäseninä on sekä yksityishenkilöitä että laitoksia — molempien joukossa akateeminen tutkimus ylivoimaisesti enemmistönä. Lisäksi jäseninä voi olla kansallisia järjestöjä kuten TOY sekä Norjan ja Tanskan tiedotustutkijayhdistykset. Assosiaatiojäsenten kategoria on muita kansainvälisiä, alueellisia tai kansallisia järjestöjä varten, joiden kanssa IAMCR on solminut yhteistyösopimuksen; tällaisia ovat mm. IIC, WACC, ACCE ja AMIC. Myös ICA:n kanssa on assosiaatiojäsenyys hankkeilla.

IIC — viestintäpolitiikkaa ja teknologiaa

International Institute of Communications perustettiin 1967 yleisradiolaitosten korkeimman johdon ikkunaksi yleensä viestintäpolitiikan ja erityisesti uuden teknologian maisemien katsastusta varten. Sen alkuperäinen nimi oli International Broadcast Institute (IBI) ja perustajien joukossa nimekkäitä yleisradiomiehiä (nimenomaan miehiä) USA:sta, Iso-Britanniasta, Ranskasta, Ruotsista ja Japanista. Itä-Eurooppa ja kolmas maailma olivat aluksi kuvasta poissa. Suomen yleisradiolaiset Repoa ja hänen PTS-

elintään myöten menivät IBI:n mukaan jo 1960-luvun puolella (itse osallistuin järjestön seminaariin uutisfilosofiasta 1969 ja kesällä 1971 edustin IBI:n pääsihteerä International Press Institutin IPI:n konferenssissa jota Aatos Erkko isännöi Helsingissä...). Mainos-TV:n väki Pentti Hanskin johdolla tuli mukaan 1970-luvulla, samoin teleen terävä pää.

1970-luvun lopulla IBI muutti nimensä IIC:ksi liputtaen täten suuntautumista pois pelkästään yleisradiokentästä kohti ns. telekommunikaatioteollisuuden intressejä. Samalla järjestö alkoi laajentua kehitysmaihin ja eräisiin sosialistisiin maihin. Tänäpäin sen jäsenenä on yksityishenkilöitä ja instituutioita noin 70 maasta — henkilöjäsenenä pääasiassa yleisradiorytysten (niin julkisen palvelun kuin kaupallisten) ja telelaitosten johtohenkilöitä sekä kaupallisia ja yliopistotutkijoita, instituutiojäsenenä lähinnä yleisradiotyöitä ja elektroniikkateollisuuden yrityksiä. Suomesta mukana ovat niin professorit Wiio ja Nordenstreng kuin MTV:n toimitusjohtaja Eero Piikama ja telehallintokeskuksen johtaja Reijo Svensson.

IIC on teettänyt tutkimuksia ja selvityksiä mm. globalisista viestintävirroista ja kansallisista sekä alueellisista televisiotuotannan rakenteista. Se julkaisee Lontoon päämajastaan käsin viidesti vuodessa ilmestyvää aikakauslehteä *Intermedia*. Lehden kirjoittajakaarti ulottuu Rupert Murdochista Herbert Schilleriin; tuoreimmassa numerossa 6/1992 kirjoittaa mm. ITU:n pääsihteerä Pekka Tarjanne siitä miten hänen järjestönsä vastaa globaalin informaatioyhteiskunnan haasteisiin. Lehden edellinen numero 4-5/1992 oli omistettu IIC:n tämänvuotisen konferenssin teemalle "globalisaatio ja kansallinen identiteetti". Lehti on arvokas lähde niin viestintäpolitiikan ammattilaiselle kuin tiedotustutkijallekin.

Järjestö pitää vuosittain laajan konferenssin. Viime vuonna se oli Singaporessa ja tänä vuonna Montrealissa; tulevana vuonna se on Mexico Cityssä ja 1994 Suomessa — Tampere-talossa. IIC on jo kerran järjestänyt konferenssin Suo-

messuissa: 1982 Finlandia-talossa. Tampereen konferenssia valmistelee Suomen IIC-ryhmä, päällimmäisenä Seppo Sisätö taustatukenaan mm. Seppo Heikki Salonen. Tuohon konferenssiin pyritään suomalaisten myötävaikutuksella saamaan viestintäpolitiikan rinnalle aikaisempaa vahvempi tutkimuspanos.

Kaarle Nordenstreng

ICA — kansainvälistyvää kommunikaatio-tutkimusta

International Communication Association (ICA) oli alkuperäiseltä nimeltään "National Society for the Study of Communication". Lähtökohdistaan johtuen järjestöä on pidetty hyvin amerikkalaisena, vaikka se on koko ajan kansainvälistynyt ja järjestänyt vuosikokouksiaan Yhdysvaltojen ulkopuolellakin.

Peruskirjansa mukaan ICA:n tehtävänä on edistää inhimillisen kommunikaation tieteellistä tutkimusta ja edistää sellaisen tutkimustoiminnan soveltamista ihmiskunnan maksimaaliseksi eduksi. Tavoitteisiin pyritään edistämällä inhimillisen viestinnän teorian, prosessien ja taitojen tutkimusta, sekä levittämällä tietoa tutkimustuloksista.

ICA:n filosofia edustaa kommunikaatiotutkimuksessa laajinta tulkintaa kommunikaatiosta. Järjestön työ jakautuukin 13 jaostoon tai tutkimusryhmään, joiden kehittyminen heijastaa koko alalla tapahtuvia trendejä. Jaostoja ovat: information systems; interpersonal communication; mass communication; organizational communication; intercultural and development communication; political communication; instructional and developmental communication; health communication; philosophy of communication; human communication technology; popular communication; public relations; feminist scholarship

Monissa maissa ei ole tutkimustoimintaa kaikilla jaostojen alueilla.

Järjestön johto vaihtuu säännöllisesti ja jäsenet voivat valita ehdokkaansa positse äänestyslapulla. Tällä hetkellä järjestöä johtaa professori Bradley S. Greenberg Michigan State Universitystä.

ICA:n vuosikokoukset ovat alan merkittävimpiä vuosittaisia tapahtumia. Vuonna 1992 järjestö kokoontui Floridassa, jolloin yleisteemana oli maailmon kohtaaminen: "Communication and New Worlds". Vuonna 1993 kokous on Washingtonissa aiheesta "Faces and Interfaces: Communicating Across Disciplines".

ICA:ssa pyritään kannustamaan erityisesti opiskelijoita esittämään tieteellisiä papereita ja heitä myös siitä palkitaan.

Antoista muoto ICA:n jäsenyyttä ovat jäsenyyden suomat joulunpäivät. Vuodesta 1991 alkoi ICA:n virallisena lehtenä ilmestyä *Communication Theory*, jossa on julkaistu hyvin mielenkiintoisia teoreettisia artikkeleita mm. Majid Tehranianilta, Bradford J Hallilta, Mark Fensteriltä, Thomas B. Farrellilta, ym.

Alan ehkä tärkeimpänä joulunpäivänä pidän yhä ICA:n virallista lehteä *Journal of Communication*, jota järjestö toimittaa yhdessä Marylandin yliopiston journalismin laitoksen kanssa. Vuonna 1992 (No 1, vol.42) lehti määritteli uuden toimituspolitiikkansa, jossa se totesi kommunikaatiotutkimuksen alan kasvaneen ja kehittyneen kaikin puolin hyvin. Kuitenkin monia uusia haasteita on noussut ja siksi lehti kirjoittikin:

"Defining the parameters of the field has never been more difficult. Theoretical insularity and methodological orthodoxy stymie serious paradigm dialogue. Few ways of bridging the abiding split between communication research as science and communication scholarship as a humanistic enterprise have yet been ventured."

Tätä linjaa lehti on pyrkinyt toteuttamaan erittäin kiinnostavalla tavalla. *Journal of Communication* tarttuu myös tuo-

reisiin tutkimusalueisiin. Tulossa on esimerkiksi Pohjois-Karoliinan yliopiston kommunikaatiotutkimuksen johtaja Frank Bioccan toimittama numero virtuaalitodellisuudesta.

Tuoreimmassa numerossa (Summer 1992) Elihu Katz pohtii "journalismin päättymistä"; sitä, että CNN:n uuden reaaliaikaisen journalismin myötä toimittaja häviää uutisvälilyksestä.

ICA:n jäsenetuna saa myös joulun Human Communication Research, joka pääasiassa sisältää empiirisiä tutkimusartikkeleita, mutta ei samanlaisia keskustelua kuin edelliset lehdet.

Tapio Varis

BEA — broadcasting-alan laajenevaa tutkimusta

Amerikkalainen Broadcast Education Association perustettiin 1955 edistämään yliopistoissa työskentelevien kommunikaatioalan opettajien ja tutkijoiden sekä broadcasting-alan yritysten välistä yhteistyötä. Tavoitteena on ylläpitää akateemisen ja ammatillisen alan toimijoiden yhteyksiä.

BEA:n jäseninä on sekä yliopistoja että yksityisiä henkilöitä. Järjestön työskentely jakautuu jaostoihin, joita ovat seuraavat: courses & curricula; gender issues; history; international; law & policy; management and sale; multicultural; news; production; research; two-year college/small college

Olen itse "International Division" in jäsen. Huhtikuussa 1993 BEA kokoontuu vuosikokoukseen Las Vegasin NAB:in messujen yhteydessä, jolloin eri paneelissa käsitellään mm. aihetta "Broadcast Education for the Global Marketplace." BEA:n jäsenyys oikeuttaa

myös ilmaiseksi osallistumaan NAB:in messuille.

BEA julkaisee kahta alan tutkimuslehtistä lehteä. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* ilmestyy neljännesvuosittain. Se sisältää paljon amerikkalaisista ongelmanasetteluista lähtevää empiiristä broadcasting-tutkimusta.

Feedback ilmestyy myös neljännesvuosittain ja sisältää lyhyehköjä asiantuntijakirjoituksia koulutuksen, tutkimuksen ja teollisuuden aloilta. Se on myös järjestön virallinen äänenkannattaja. Tuoreimmassa numeroissa on käsitelty mm. sitä minkälaisia broadcasting-oppikursseja tulisi olla, mikä on alan historia, eettisiä kysymyksiä, prime-time-ajan kehittämisestä, jne.

Kehitys on ollut niin nopeaa, että BEA:n kokouksissa on havaitsevanaan, että ala on paljon siirtymässä pois broadcast-toiminnasta muunlaisiin mediatoimintoihin. Siksi myös BEA pyrkii uudistumaan ja kansainvälistymään. Juuri kansainvälisen ja kulttuurienvälisen kommunikaation kehittämisessä BEA:lla on edelleen tärkeä rooli maailman broadcasting-alan kehittämisessä.

Tapio Varis

Puheviestinnän tieteellisiä järjestöjä

Tässä esiteltävien kansainvälisten puheviestinnän järjestöjen Speech Communication Associationin ja World Communication Associationin lisäksi myös International Communication Associationin toimintaan sisältyy runsaasti puheviestinnän alaan liittyviä tavoitteita ja julkaisuja. Järjestöjen esittelyn yhteydessä

mainittavat julkaisut tulevat Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitoksen kirjastoon.

SCA — suurin ja vanhin

Speech Communication Association (SCA) on vanhin yhdysvaltalainen puheviestinnän tutkijoiden ja opettajien järjestö. Se perustettiin jo vuonna 1914, jolloin yliopistoissa toimivat puhealan opettajat irtaantuivat äidinkielen opettajien järjestöstä omaksi ryhmäkseen. Järjestön perustamisvaiheen nimi, National Association of Academic Teachers of Public Speaking, kuvaa hyvin SCA:n alkupeleistä tavoitetta ja jäsenistöä. Yhdistys perustettiin puheviestinnän alan (joka tuolloin tarkoitti lähinnä puhetaidon opetusalaan) opettajien yhteiseksi organisaatioksi. Puheviestintätieteenalan kehittämisen myötä myös SCA:n tehtäväkenttä on laajentunut. Järjestön nykyisenkään nimen ei enää katsota edustavan riittävän hyvin koko toiminta-aluetta. Kesällä 1992 SCA:n jäsenistö äänesti järjestön nimen muuttamisesta. Uudeksi nimeksi ehdotettiin American Communication Associationia. Nimenmuutos sai yli 50 % kannatuksen, mikä ei aivan riittänyt määränemmistöksi. Nykyisin SCA on kansainvälisestikin katsoen laajin puheviestinnän tieteellinen yhdistys. Yhdistyksellä on henkilö- ja yhteisöjäseniä myös Yhdysvaltojen ulkopuolella. SCA:n 78. vuosittainen kongressi, jonka teemana oli "viestinnän vuosisata", pidettiin marraskuun alussa Chicagossa.

Speech Communication Associationin tavoitteena on edistää viestinnän, erityisesti puheviestinnän opetusta ja tutkimusta. SCA organisoii toimintaansa Yhdysvalloissa neljän alueellisen järjestön kautta. Näitä ovat Eastern Communication Association (ECA), Central States Communication Association (CSCA), Southern States Communication Association (SSCA) ja Western Speech Communication Association (WSCA).

SCA julkaisee useita pääasiassa puheviestinnän alaa tarkastelevia tieteellisiä aikakauslehtiä. Julkaisu käsittelevät vuorovaikutusviestintää koko laajuudessaan: keskinäisviestintää ja ryhmäviestintää, opetusviestintää, perhe- ja parisuhdeviestintää, terveydenhoitoviestintää, organisaatiiviestintää, poliittista viestintää, kulttuurienvälistä ja kansainvälistä viestintää, puhetaidetta sekä retoriikkaa. Julkaisuissa on usein myös artikkeleja tai tutkimusraportteja viestinnän teorian sekä joukkoviestinnän ja medioidun viestinnän aloilta. Julkaisut ilmestyvät neljä kertaa vuodessa.

Quarterly Journal of Speech (1915) on vanhin SCA:n lehdistä. Julkaisu edustaa sisällöltään ja tutkimuksellisesti lähestymistavaltaan lähinnä humanistista, klassisen retoriikan perinnettä jatkavaa tarkastelutapaa puheviestintään. Lehdessä julkaistaan puheviestinnän historiallis-kriittistä tutkimusta, erityisesti retoriikan alaan liittyviä tieteellisiä artikkeleja.

Communication Monographs (1934) julkaisee empiriseen tutkimukseen perustuvia tutkimusraportteja viestintäprosessin osatekijöistä, verbaalisesta ja nonverbaalisesta vuorovaikutuksesta ihmisten välisissä suhteissa, ryhmässä, eri tilanteissa ja organisaatioissa.

Communication Education (1952) tarkastelee opetusviestintää sekä puheviestinnän opettamista ja oppimista. Lehti sisältää tutkimusraportteja sekä teoreettisia ja pedagogisia artikkeleja. Julkaisussa näkee myös artikkeleja esimerkiksi organisaatiiviestinnän ja joukkoviestinnän opetukseen liittyvistä aihepiireistä.

SCA:n alueellisilla järjestöillä on omat tieteelliset julkaisunsa, jotka kaikki sisältävät lähinnä puheviestinnän empiriseen tutkimukseen perustuvia tutkimusraportteja. Näistä säännöllisesti neljä kertaa vuodessa ilmestyviä ovat ECA:n *Communication Quarterly*, CSCA:n *Communication Studies*, SSCA:n *Southern Communication Journal* ja WSCA:n *Western Journal of Communication*.

SCA:n uusimmat julkaisut lähestyvät

viestinnän tutkimusta monesta eri näkökulmasta.

Critical Studies in Mass Communication (1984) korostaa julkaisupolitiikassaan kriittistä näkökulmaa joukkoviestinnän tutkimukseen. Lehti sisältää sekä tutkimusraportteja että teoreettisia artikkeleja, jotka voivat käsitellä mm. viestinnän taloutta, organisaatioiden tiedottamista, mediakritiikkiä, kulttuurin ja viestinnän välistä suhdetta. *Journal of Applied Communication Research* (1981) julkaisee tutkimusraportteja ja artikkeleja, joissa pyritään pohtimaan sekä teoreettisista että metodologisista näkökulmista, miten viestintätutkimuksen tuloksia voidaan soveltaa erilaisten käytännön viestintäongelmien ja -tehtävien ratkaisuisissa. Lehden viimeisimmässä numeroissa on käsitelty mm. seuraavia ajankohtaisia aiheita: AIDS-tiedotusta kulttuurienvälisen viestinnän näkökulmasta, negatiivista mainontaa poliittisen kampanjaretoriikan näkökulmasta, viestintäteknologian käyttöönottoa ja erilaisia terveydenhoitoviestintään liittyviä ongelmia.

Text and Performance Quarterly (1980), käsittelee puhetaiteeseen ja puhumisen esteettisen funktion liittyviä aiheita sekä yleensä tekstin, tekstintulkinnan ja yleisön välistä suhdetta koskelevia kysymyksiä. Lehdessä julkaistut artikkelit ja tutkimusraportit liittyvät siten myös kirjallisuuden ja kulttuurin tutkimukseen. Julkaisussa on myös teatteria ja televisio-ohjelmia käsitteleviä tutkimuksia.

SCA:n nykyinen puheenjohtaja on professori Dale G. Leathers (University of Georgia), varapuheenjohtajina professorit David Zarefsky (Northwestern University) ja Bruce E. Gronbeck (University of Iowa). SCA:sta ja sen julkaisuista saa lisätietoja osoitteesta Speech Communication Association, 5105 Backlick Road, Building E, Annandale, Virginia 22003, puh. 703 750-0533, fax. 703 914-947.

ORWAC (The Organization for Research on Women and Communication) on SCA:n läntisen aluejärjestön

(WSCA:n) puiteissa toimiva organisaatio, jonka julkaisu *Women's Studies in Communication* (1977) käsittelee viestintätieteiden — niin puheviestinnän kuin joukkoviestinnän, mutta erityisesti medioidun viestinnän — alalla tehtävää deskriptiivistä ja empiristä naistutkimusta. Julkaisu ilmestyy kahdesti vuodessa. ORWAC:sta lisätietoja voi pyytää osoitteesta Belle Edson, Hollins College, Department of Communication Studies, PO Box 9588, Roanoke, Virginia 24020.

WCA — kansainvälistä vuorovaikutusta

World Communication Association (WCA) on viestinnän kansainvälinen järjestö, joka perustettiin vuonna 1983 lähinnä Tyynenmeren viestintätutkijoiden aloitteesta. Vuodesta 1972 lähtien toimintanut Communication Association of Pacific (CAP) liitettiin osaksi uutta järjestöä, jonka tavoitteena oli laajentaa yhdysvaltalaisittain painottunutta viestinnän tutkimusta ja viestinnän tutkijoiden välistä yhteistyötä. WCA:n nykyisenä puheenjohtajana toimii professori Ronald L. Applbaum (Westfield State College). WCA on organisoitunut alueellisesti siten, että järjestön varapuheenjohtajat edustavat eri maanosia: Aasiaa, Pohjois- ja Etelä-Amerikkaa, Afrikkaa ja Australiaa (Uusi-Seelanti mukaan lukien) sekä Eurooppaa.

Järjestönä World Communication Association on vielä suhteellisen pieni verrattuna esimerkiksi International Communication Associationin tai Speech Communication Associationin laajuuteen. Jäsenenä WCA:ssa ovat lähinnä puheviestinnän ja tiedotusopin tutkijat ja opettajat sekä käytännön viestintätehtävissä toimivat henkilöt, jotka ovat kiinnostuneita viestinnän, erityisesti puheviestinnän tutkimuksesta ja opetuksesta. Yhdistyksen tavoitteena on lisätä kansainvälistä ymmärrystä ja yhteistyötä sekä ihmisten välistä vuorovaikutusta yli rajo-

jen ja kansallisuuksien. WCA järjestää viestinnän kansainvälisiä kongresseja joka toinen vuosi. Tähän saakka kongresseja on pidetty Soulissa (1983), Manilassa (1985), Lontoossa (1987), Singaporessa (1989) ja Jyväskylässä (1991).

WCA:lla on kaksi tieteellistä julkaisua, jotka molemmat ilmestyvät kahdesti vuodessa. *World Communication* (1971) sisältää tutkimusraportteja, teoreettisia ja metodologisia artikkeleja sekä kirjallisuuskatsauksia viestintätieteiden alalta, erityisesti kulttuurienvälisen ja kansainvälisen viestinnän näkökulmia pyritään pitämään esillä. Viimeisimmissä numeroissa on käsitelty mm. Gandhin retoriikkaa, Kuuban ja Intian televisiota, kulttuurisia eroja julkisessa esiintymisessä, kreikkalaista puhe-kulttuuria, korkeakoulujen ja yliopistojen viestinnän koulutusta Yhdysvaltojen ulkopuolella, puheviestinnän opettamista sekä opettajan työtyytyväisyyteen liittyviä viestinnällisiä tekijöitä.

Communication Research Reports (1983) sisältää empiriisiä tutkimusraportteja, jotka käsittelevät vuorovaikutusviestintää prosessina, viestintäorientaatiota, persoonallisuutta ja viestintää, puheviestinnän opettamista, kulttuurienvälisiä viestintää, poliittista viestintää, terveydenhoitoviestintää, opetusviestintää, perhe- ja parisuhdeviestintää sekä meditoitua viestintää. Parin viime vuoden numeroissa on käsitelty mm. viestintäarkkuutta ja viestinnän negatiivista ennakointia, puheviestintätaitojen mittaamista, opettajan välittömyyttä, viestintätyyliä ja opettajan tehokkuutta, itsetuntoa ja aggressiivista viestintää, amerikkalaisen television asemaa Koreassa, japanilaisista ja amerikkalaisista puhe-kulttuuria, mikronesialaisten ja amerikkalaisien opiskelijoiden viestintäorientaatiota sekä erilaisia parisuhde- ja perheviestintään liittyviä ongelmia.

WCA:sta saa lisätietoja osoitteesta: WCA, c/o Judy C. Pearson, Secretary General and Treasurer WCA, School of Interpersonal Communication, Ohio University, Athens, Ohio 45701.

Eurooppalaisia järjestöjä

Eurooppalaisista puheviestinnän alan järjestöistä mainittakoon saksalainen DGSS (Deutsche Gesellschaft für Sprechwissenschaft und Sprechtherapie). DGSS:n jäseninä ovat puheviestinnän tutkijat ja opettajat, jossain määrin myös puhetaiteilijat ja puheterapeutit. Järjestön puheenjohtajana toimii professori Dieter-W. Allhoff (Universität Regensburg). DGSS:lla on vilkasta yhteistyötä mm. SCA:n kanssa. DGSS on julkaissut vuodesta 1982 lähtien lehteä *Sprechen* (Zeitschrift für Sprechwissenschaft, Sprechpädagogik, Sprechtherapie und Sprechkunst). Lehti sisältää nimensä mukaisesti artikkeleja ja tutkimusraportteja puheviestinnän mutta myös joukkoviestinnän, kielitieteen ja puheterapian aloilta. Lehti ilmestyy kahdesti vuodessa. Tilausosoite: Sprechen, Postfach 12 02 01, D-8400 Regensburg 12, puh. 09402 6310, fax. 090402 6370. Lisätietoja DGSS:sta saa ottamalla yhteyttä yhdistyksen sihteeriin: Dr. Birgitte Teuchert, Kreuthweg 18, D-8303 Rottenburg-Pattendorf, puh. 08781-3475, fax. 08781-3575.

Suomalainen puheviestinnän tieteellinen yhdistys Prologos ry. on yhteisöjäsenenä kansainvälisistä viestinnän alan järjestöistä ICA:ssa, SCA:ssa ja WCA:ssa. Prologos ry:n puheenjohtajana toimii professori Aino Sallinen-Kuparinen Jyväskylän yliopistosta ja sihteerinä vs. lehtori Tarja Valkonen (Jyväskylän yliopisto, viestintätieteiden laitos, PL 35, 40351 Jyväskylä, puh. 941-601 521, fax. 941-601 511).

Tarja Valkonen

Journaalit puntarissa: Katsaus alan tuoreimpiin lehtiin

Olen pohjannut katsaukseni *NORDICO-Min Communication Contents — Sisällöt* -julkaisun vuoden 1992 numeroihin 1 ja 2. Julkaisu ilmestyy kolme kertaa vuodessa ja siinä seurataan viittäkymmentä viestintäalan julkaisua 13 maasta. Julkaisun maksullisia tilauksia välittää Tampereen yliopiston julkaisujen myynti. *Sisällöt*-julkaisun otsikkuuettelot tarjosivat mahdollisuuden vähällä vaivalla päästä hajulle kiinnostavista lehdistä ja artikkeleista. Otsikoiden perusteella valittua aineistoa kävin sitten lähemmin läpi itse lehtiä lukemalla ja samalla tuli vilkaistua niitä uusimpia numeroita, jotka eivät ole ehtineet *Sisältöihin*. Ilman muuta katsaukseni on subjektiivinen. Se ilmentää lähinnä sitä, mikä on kiinnostavaa kulttuuritutkimuksellisesti orientoituneen tiedotusopin tai viestintätieteen kannalta. Esittely etenee aakkosellisessa järjestyksessä.

Ensimmäinen huomionarvoinen julkaisu on *Australian Journal of Communication*. Varsin yleisesti jo tiedetään, että Australia ei ole mikään takapajula kulttuuritutkimuksen saralla, vaan siellä on havaittavissa vireää tutkimustoimintaa. Kiinnostus esimerkiksi retoriikkaan näkyy numerossa 3/1991, jossa Gay Crebert rekontekstualisoi klassista retoriikkaa ja ankkuroi Aristoteleesta 1990-luvulle. Samassa numerossa tehdään myös mm. metafora-analyysejä. Numerossa 1/1992 eritellään Terminator-kakosta ja Ian Springilla on mielenkiintoista vaikuttava juttu "Proof, Photography, and Cinematic Representation".

Camera obscura on julkaisu joka Suomessa tulee Elokuva-arkiston ja Turun yliopiston kirjastoihin. Kyseessä on fe-

minismiin ja elokuvateoriaan keskittyvä julkaisu. Numero 25-26 (1991) näyttää tutkailevan useissa jutuissaan maskuliinisuutta. Nimikö lienee ollut enne vai mistä johtunee, että tässä Camera Obscura -nimisessä lehdessä on käyty mitä viikkain ja antoisin keskustelu Roland Barthesin "Valoisasta huoneesta" (Camera Lucida).

Canadian Journal of Communication on näköjään täynnänsä retoriikkaa pohdiskelevia juttuja. Numerossa 3 ja 4/1991 tutkitaan ympäristöretoriikkaa, numerossa 1/1992 pohditaan uutisten tasapuolisuutta ja retoriikkaa sekä liike-elämän retoriikkaa. Numerossa 2/1992 on kovasti kiinnostavalta vaikuttava juttu Michel Pécheux'n diskurssiteoriasta otsikolla "Ideology, Discourse, and Cultural Studies: The Contribution of Michel Pécheux." Althusser, Bahtin, Fiske, Foucault, Gramsci, Grossberg, Hall, Hartley, Meaghan Morris, Raymond Williams... siinä arsenaalia kirjallisuusuuttelosta. Saman numeron review-osastossa arvioidaan elokuvatutkimuksen tosinajattelijan Noel Carrollin kirjaa kauhun filosofia.

Seuraavana on amerikkalainen joulun nimi, jonka nimi on ytimekkäästi *Communication*. Tuolla nimellä saisi tietokannasta ainakin miljoonaviisitaatuhatta viitettä irti. Julkaisun päätoimittajana on James W. Carey, joka on tullut kuuluksi vuonna 1975 tässä samassa lehdessä julkaistulla artikkelilla "A Cultural Approach to Communication". Tiedotustutkimuksen kulttuuri- tai rituaalinäkökulman uranuurtajan lehti on seuraamisen arvoinen tapaus. Numerossa 1/1992 on keskitytty Stuart Hallin jalanjäljissä artikulaatioteoriaan. Kohteina ovat mm. sukupuoli ja aids. Lehdessä on muuten kätevästi tiivistelmät asiansanoineen juttujen alus-

Communication Theory -aikakausijulkaisu on amerikkalaisperäisen ICA järjestön uusi lehti, joka ei ole ehtinyt edes "Sisältöjen" listalle. Julkaisun kotipaikkana on Iso Omena. Lehti vaikuttaa erittäin lupaavalta tulokkaalta. Elokuun nume-

rossa 1991 on Bette J. Kauffmanin juttu otsikolla: "Feminist Facts: Interview Strategies and Political Subjects in Ethnography". Pillain juttu puolestaan tutkailee Stuart Hallin varhaista encoding/ decoding -mallia hänen myöhemmän artikulaatioteoriaansa läpi.

Critical Studies in Mass Communication (CSMC) on myöskin amerikan maasta kotipaikkanaan Temple University, Philadelphia, Pennsylvania. Tässä lehdessä riittää lukemista. Siinä on jo pitemmän aikaa puitu "brittiläistä" kulttuuritutkimusta suhteessa "amerikkalaiseen". Numerossa 2/1991 on juttu otsikolla "A Gramscian Analysis of Entertainment Television and the Youth Rebellion of the 1960s". Numerossa 3/1991 on puolestaan juttua prostituution/ seksuaalisuuden diskurssista sekä hegemonisesta maskuliinisuudesta suhteessa amerikkalaiseen urheilukulttuuriin. Numerossa 1/1992 Marian Meyers kirjoittaa kriittisesti sekä brittiläisestä kulttuuritutkimuksesta että perinteisestä sosiologiasta. Numerossa 3/1992 on jutut sekä sähköisen median epistemologiasta että median diskursiivisesta ontologiasta. Jälkimmäisessä McLuhan osoittaa jälleen ajankohitaisuutensa ("back to McLuhan!"). Samassa numerossa on pohdittu etnografian ja feminismin suhdetta; lisäksi löytyy lukemisen arvoinen juttu "Making sense of Common Sense", jossa brittiläisen kulttuuritutkimuksen näkemystä "common sensestä" nähdään tarpeelliseksi konkretisoida fenomenologisella teorialla.

Cultural Studies jatkaa amerikkalaisen joulun sarjaa. Sen päätoimittajina ovat tunnetut kulttuuritutkimuksen nimet Larry Grossberg ja Janice Radway (Reading a Romance). Julkaisussa on pitkäkö toimituksellisen linjan määräys, jota sopii vilkaista. "... käsitämme termin kulttuuri mieluummin inklusiivisesti kuin eksklusiivisesti. Olemme kiinnostuneita työstä, joka tutkii kulttuuristen käytäntöjen suhdetta jokapäiväiseen elämään, taloudellisiin suhteisiin, materiaaliseen maailmaan, valtioon, historiallisiin voi-

miin ja konteksteihin. Julkaisu ei ole sitoutunut mihinkään yhteen teoreettiseen tai poliittiseen positioon; olemme kuitenkin että kysymykset vallasta organisoituneena rodun, luokan, sukupuolen, seksuaalisuuden, iän, etnisyyden, kansallisuuden ja kolonialististen suhteiden ympärille ovat välttämättömiä nykymaailman päteville analysoinnille. (...) Kulttuuritutkimus on aina tieteidenvälistä; se ei halua sellittää kaikkea kulttuurisesta näkökulmasta eikä halua redusoida todellisuutta kulttuuriin. (...) Kulttuuritutkimus katsottakoon siis luonteeltaan radikaalisti kontekstuaaliseksi ja historiallisesti erityiseksi, ei vain kulttuuristen käytäntöjen suhteen, vaan myös kulttuuritutkimuksellisen tiedon itsensä tuottamisen suhteen." Seuraamisen arvoinen lehti, juttuja en tässä käy yksilöimään.

Sana diskurssi sisältyy kolmenkin joulun nimeen: *Discourse, Discourse processes* ja *Discourse & Society*. Näistä ensinmainittu Helsinkiin, Jyväskylään, Turkuun ja Vaasaan vaan ei Tampereelle saapuva lehti, liittyy jälkistrukturalismiin ja keskusteluun postmodernista. Van Dijkin päätoimittama *Discourse & Society* ja *Discourse processes* nousevat erilaiselta pohjalta, kognitiivismista ja kielitieteestä.

European Journal of Communication on nimensä mukaisesti eurooppalainen julkaisu, jolla on kirjeenvaihtajansa Suomessakin. Numerossa 1/1992 on Veikko Pietilän stoori otsikolla "Beyond the News Story: News as Discursive Composition".

Ruotsalainen *Filmhäftet* on elokuvaa ja TV:tä käsittelevä aikakausjulkaisu (Saapuu elokuva-arkiston kirjastoon). 1 ja 2/1992 numerossa on juttua CNN:stä (...om informationens fiktionisering som nyhetsformat). Mm. "Roskaa!"-kirjallaan Suomessa tunnetuksi tullut Margareta Rönberg kirjoittaa "meteorologisista TV-riiteistä". Pääkirjoitus on tieteellisistä fiktioista; myöhemmin on puhe 1980-luvun sci-fi-filmien "mustasta teknologias-ta" ja vertailun kohteena ovat Terminator ykkönen ja kakkonen.

Journal of Communication on ICA:n "virallinen" lehti, joka on ainakin ollut ICA:n toista lehteä (*Communication Theory*) vanhakantaisempi. Lehdessä on päässä päämäärinä (executive editor) tunnettu herra George Gerbner Pennsylvanian yliopistosta. Odotettavissa saataisi siis olla "gerbneriläistä" diskurssia väkivaltaisuuksien kultivaatioajatuksineen ja toisaalta empiriisen määrällisistä tutkimuksineen. Vuoden 1991 syysnumerossa (4) on puhe mm. rodun ja väkivallan konstruomisesta uutisissa sekä juttu otsikolla "How Violence is Justified?". Vuoden 1992 numerossa 1. on artikkeli otsikolla "CNN, the Gulf War, and Journalistic Practice". Saapa nähdä onnistuuko lehti järjestämään keskustelua viestintätutkimuksen eri paradigmojen välillä.

Journal of Communication Inquiry lehdessä numerossa 2/1992 näyttäisi olevan katsastamisen arvoinen juttu otsikolla "Television Viewing as Cultural Practice". Viittaukset ovat Bahtinista ja Bourdieusta Raymond Williamsiin.

Journal of Popular Culture on lehti Ohion Bowling Greenistä, jota voisi mainostaa vaikka populaarikulttuurin tutkimuksen pääkaupungiksi. Lehden linja on liberaali, joten mitä moninaisimmat näkemykset sallitaan. Populaarikulttuuri myyttiä ja rituaalina on kuitenkin tavallisin lähestymistapa. Lehteä voi lukea muutenkin kuin tutkimuksen teon mielessä, sillä se sisältää runsaasti yleissivistystä lisääviä artikkeleita populaarikulttuurista. Numerossa 1991/syyskuu on juttu "The Body as Art: Still Photographs of Marilyn Monroe" sekä juttu Turtleseista. Vuoden 1992 kevänumerossa on tarinaa Louis L'Amourin survivalistisesta fantasiasta ja poliittisista sarjakuvassa tapahtuneesta DDR:n valtion "feminisoinnista". 1992 kesänumerossa pohditaan James Bond -teksteissä tapahtunutta Venäjä-kuvan muutosta.

Bowling Greenistä tulee myös julkaisu *Journal of Popular Film & Television*. Ihan "human interest" pohjaltakin kiinnostavista jutuista mainittakoon jutut amerikkalaisen elokuvan "lääkärikuvan

positiivisuudesta", julkisesta ruumiista, roboteista ja science fictionista, Die Hard -elokuvasta, transvestiitista hirviönä ja Kennedy-Saagasta.

Media, Culture & Society on englantilaisen Sage-kustantamon aikakausjulkaisu, joka on sosiologista sisärjulkaisuun "Theory, Culture & Society" tavattomasti tylsempi ja epäkulttuurisempi lehti.

Media, Culture and Society askartelee toimittajiensa Nicholas Garnhamin ja Colin Sparksin maun mukaisesti mieluusti poliittisen ekonomian, teknologian, julkisen palvelun ja deregulaation kaltaisissa asioissa. Tarkasteltavana olleiden numeroiden perusteella näyttäisi sana "culture" olevan lehden nimessä miltei suotta, ehkä parempi nimi olisikin "Media and its Relation to Social Structure".

Tanskalainen *Medie Kultur* on vilkaisemisen arvoinen. Tanskalla on niin hyvät yhteydet mannermaisiin tieteen keskuksiin, että siellä on vanhastaan keskusteltu asioista vuosia ennen kuin ne tulevat Suomeen. Numerossa 14 näyttää olevan pari juttua genren tutkijoille: "Genre og medier — Et kort overblik" (Jerry Palmer) ja "Genre, Læsere og kvaliteter" (Jostein Gripsrud).

Nordicom information referoi tietoja pohjoismaisesta mediatutkimuksesta. Numerossa 2/1992 näyttäisi olevan Höijerin, Kjellin ja Novakin juttu "Reception of Television as a Cognitive and Cultural Process". Veijo Hietala katsastaa samassa numerossa Alasuutarin, Amstrongin ja Kytömäen tutkimusta television katselusta.

Helsingin ja Jyväskylän yliopistojen kirjastoon saapuva *Representations* vaikuttaa melkoisen taiteellis-humanistiselta viritykseltä. Talvinumero 1991 on "Uuden maailman" representaatioihin liittyvä teemanumero; talvinumero 1992 puolestaan on "imperiaalisten fantasioiden ja jälkikolonialististen historioiden" teemanumero. Kevänumerossa 1991 ajatellaan uusiksi voyerismia ja patriarkaatia sekä puhutaan miehisestä hysteriaasta sekä naisen ruumiista (Pamela and the

Duplicitous Body of Femininity). Vuoden 1991 syysnumerossa käsitellään homoseksuaalisen representaation politiikkaa.

Sokerina pohjalla on aikakausjulkaisu *Screen*, jonka kotipaikka näyttää olevan Glasgown yliopisto. Toimituskunnassa istuu sellaisia henkilöitä kuin Annette Kuhn, Simon Frith, Pat Mellencamp ja Steve Neale. Vanhastaan psykoanalyttis-lacanalais-metziilais-strukturalistisille linjoille virittynyt julkaisu on monien tärkeiden keskustelujen lähtöpiste. Numerossa 4/1991 on Charlotte Brunsdonin juttu "Pedagogies of the feminine: feminist teaching and women's genres" sekä arvioidaan Lapsleyn ja Westlaken (muuten harvinaisen selkeä) kirja "Film Theory: An Introduction". Numerossa 1/1992 pohditaan B-filmiä ja kulttuurisen distinktion ongelmaa; lisäksi mainitut Westlake ja Lapsley tutkailevat "romanssin politiikkaa" Casablancasta Pretty Woman -elokuvaan.

Loppukommenttina todettakoon, että kaikkiaan 51 alan aikakausjulkaisuista vain 21 tuli edellä mainituksi, koska silmiin pistävän kiinnostavaa aineistoa ei kerta kaikkiaan jokaisessa lehdessä ollut. Saksankielisistä julkaisuista ei sattunut mukaan yhtään mainintaa, ei myöskään venäjänkielisistä. Ranskan ja espanjan kielisiä julkaisuja *Sisällöissä* ei seuratakaan. Amerikan maa näyttää olevan alan suurvalta tälläkin erää.

Jos nyt saisi ottaa autiolle saarelle mukaan vaikkapa kymmenen lehden numeroita niin kaiketi oma valintani olisi seuraava: Australian Journal of Communication, Camera Obscura, Canadian Journal of Communication, Communication, Communication Theory, Critical Studies in Mass Communication, Cultural Studies, Discourse, Journal of Popular Culture ja Screen. Eiköhän näistä ne uusimmat ja kiinnostavimmat virtaukset selviäisi.

Erkki Karvonen